

Geografski pogledi na problematiko Črne vasi in naselja ob Ižanski cesti

IZVLEČEK

Članek vsebuje strnjene ugotovitve preučevanja poselitvenih značilnosti Črne vasi in naselja ob Ižanski cesti v Ljubljani. Projekta, v katerih je sodelovala skupina študentov 3. letnika geografije, sta bila izpeljana na pobudo Mestne občine Ljubljana in Oddelka za geografijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Za naselje ob Ižanski cesti je bila ustvarjena tipizacija stanovanjskih objektov, prav tako smo se posvetili področjem prometa, kmetijstva in kanalizacije v obeh naseljih.

Ključne besede: Črna vas, Ižanska cesta, Ljubljansko barje, tipizacija, poplavno območje.

ABSTRACT

Geographical Perspectives on Issues of Ljubljana and Settlement on Ižanska Cesta

The article contains summarized results of the research work about the characteristics of the settlements Črna vas and Ižanska cesta in Ljubljana. The projects, participated by a group of 3rd year students of Geography, were realized on behalf of The City of Ljubljana and Department of Geography on Faculty of Arts in Ljubljana. We created the typification of residential buildings in Ižanska cesta, moreover, we also focused on traffic, agriculture and sewage system in both settlements.

Key words: Črna vas, Ižanska cesta, Ljubljansko barje, typification, flood area.

Avtorji besedila:

MIRJA BOBNAR, NATAŠA KRAMAR, TADEJA RATAJ, DRAGAN VUČENOVIC, 4. letnik geografije, Oddelek za geografijo, Filozofska fakulteta, Ljubljana
E-pošta: mirjabobnar@gmail.com,
zelo.natasa@gmail.com, tadeja.rataj@gmail.com,
ceso.geograf@gmail.com

Avtorja fotografij:

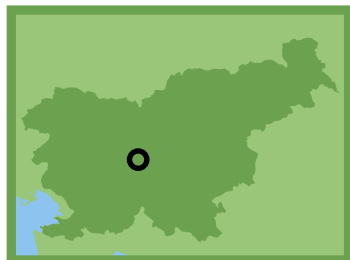
LENI OZIS, DRAGAN VUČENOVIC

COBISS 1.04 strokovni članek

V študijskem letu 2008/2009 smo v okviru Oddelka za geografijo v Ljubljani in Mestne občine Ljubljana (MOL) izpeljali dva projekta preučevanja naselij. Skupina študentov 3. letnika (Mirja Bobnar, Tjaša Debeljak, Uroš Iskra, Nataša Kramar, Rok Kranjc, Leni Ozis, Tadeja Rataj in Dragan Vučenović) se je ukvarjala s preučevanjem poselitvenih značilnosti Črne vasi in Ižanske ceste ter z aktualnimi problematikami s področij prometa, kmetijstva in kanalizacije.

Naše ugotovitve so nastale na podlagi terenskega dela (kartiranja in intervjujev z domačini), pri čemer smo si za izhodišče vzeli določila v prostorsko ureditvenih pogojih (PUP) MOL. Zaradi ohlapnosti predpisov je gradnja na omenjenih območjih ušla izpod nadzora, kar se ne kaže le v zunanji podobi in obsegu novogradenj, ampak tudi v neurejeni pripadajoči infrastrukturi, dejavnostih v naseljih in v odnosih med domačini.

Posebnost preučevanja je njegova kompleksnost, saj smo poskušali zajeti čimveč značilnosti in sprememb znotraj naselij, prav tako smo naredili tipizacijo stanovanjskih objektov za naselje ob Ižanski cesti.

Splošne značilnosti Črne vasi in Ižanske ceste

Črna vas, ki je svoje ime dobila po hišah, zaščitenih s črno barjansko zemljo, in naselje ob Ižanski cesti, ki je ulica z največ hišnimi številkami v Sloveniji, se nahajata v južnem delu Mestne občine Ljubljana v četrtini skupnosti Rudnik (2). Število prebivalcev v obeh naseljih narašča. V Črni vasi je število prebivalcev med leti 1997–2006 naraslo za 55 %, samo od leta 2000 do 2006 za 31 %. Leta 1997 je bilo registriranih 430 prebivalcev, devet let kasneje že 665 (3). Funkcija obeh naselij se je v zadnjih dveh desetletjih zaradi suburbanizacije iz agrarne spremenila v spalno. Oskrbovalne dejavnosti v naseljih so zaradi bližine trgovskih središč in dobre prometne povezanosti zelo oslABLJENE.

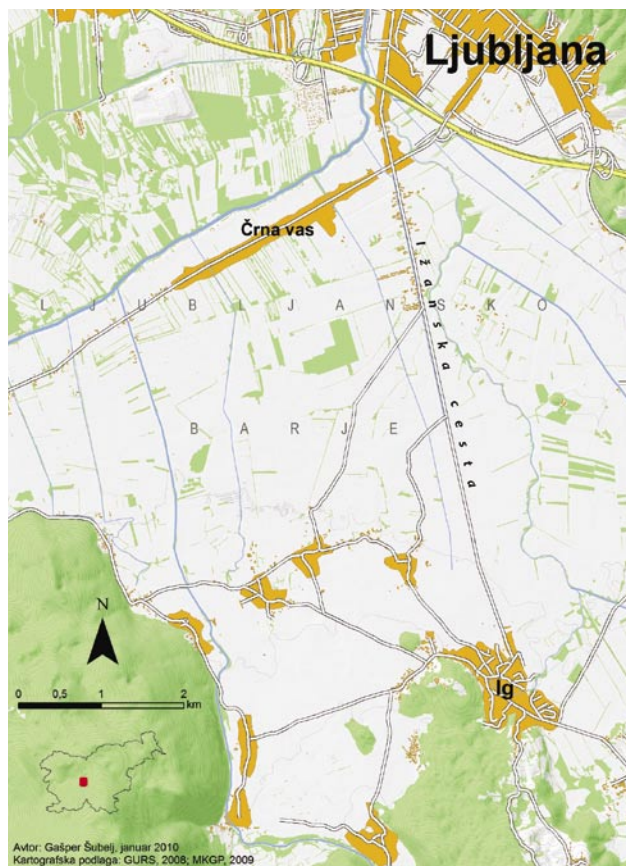
Območji spadata v Krajinski park Ljubljansko barje. Večji del spada v tretje varstveno območje, pas ob Ljubljani in v južnem delu Ižanske ceste pa v prvo varstveno območje. V slednjem veljajo strožja določila, saj zajema površine najvrednejših in najbolj ogroženih habitatnih tipov v območju pogostih poplav. V krajinskem parku je tako dovoljeno ravnanje, poseganje in izvajanje kakršnekoli aktivnosti v skladu s ciljem, da se zavarujejo naravne vrednote, ohrani biotska raznovrstnost in obvaruje ter krepki krajinska pestrost (16).

Posebnost barjanskega terena

Ljubljansko barje je nastalo pred dvema milijonoma let na stiku dveh tektonskih enot (starejše dinarske in mlajše alpidске narivne) in se s hitrostjo 1–5 mm na leto pogreza še danes (1). Neupoštevanje pravil gradnje in priprave terena tako lahko privede do poseda nja tal, kar povzroča razpoke na hišah.

Preglednica 1: Spreminjanje števila prebivalcev v Črni vasi ob popisih prebivalstva in leta 2008 (15).

Leto popisa	1948	1953	1961	1971	1981	1991	2002	2008
Št. prebivalcev	349	344	363	315	348	419	600	726

Slika 1: Črna vas in Ižanska cesta.

Zaradi poplavne ogroženosti Barja so vsa poselitvena območja ter cestna infrastruktura nasuta, med parcelami in ob cesti pa so speljani sistemi odvodnjavanja po kanalih. Hiše stojijo na enako dolgih in širokih podpornih lesenih stebrih, zato se ne srečujejo s problemom ugrezanja ali poplavljanja pri vsakoletnih visokih vodah.

Poplave

"Poplavne ravnice ob rekah pripadajo vodi, zato človek tam pravzaprav nima kaj iskati" (7). "Ljudje bi morali reki pustiti njen prostor, saj si ga drugače vzame sama, pa čeprav le za krajši čas" (4). Dejstva, ki jih navajata Natek in Frantar, so se ljudje zavedali že od nekdaj, zato na potencialno ogroženih

območjih (poplavna ravnica, plazovito območje...) niso gradili bivalnih objektov oz. niso bila poseljena. Podobno je veljalo tudi za Barje, kjer se zaradi rednega poplavljanja naselja niso izoblikovala, ampak so ugodno lego za poselitev našla na Iškem vršaju na robu Barja. Njegova vloga se je začela spreminjati po intenzivnih osuševalnih delih v drugi polovici 18. in prvi polovici 19. stoletja, ko so Barje videli kot bodočo žitnico takratne Kranjske in kot prostor za obsežno kolonizacijo (6).

Največ je k osušitvi Barja pripomogel Gabriel Gruber. Lotil se je poglobitev strug, izkopov odvodnjavanj, podprtja jezov, najbolj znan pa je po njem imenovan Gruberjev kanal. Zaradi teh posegov se je gladina podtalnice znižala, poplave so postale predvidljive in obvladljive, s tem pa se je povečala možnost za poselitev. Načrtno ustanavljanje naselij se je začelo leta 1830 s Črno vasjo. V tistem času je bila zgrajena tudi prva cestna povezava čez Ljubljansko barje - Izanska cesta (11). Kasneje so zaradi intenzivnega ekonomskega izkoriščanja šotne plasti nastale še druge vasi, npr. Lipe (6).

Omenjeno osuševanje, zniževanje nivoja talne gladine v sedanjosti ter mreža obcestnih kanalov in kanalov med parcelami so vplivali na zmanjšanje obsega in pogostosti poplavljanja. Poplav, ki bi ogrožale hiše, po mnenju prebivalcev skoraj ni več, zato je območje privlačnejše za poselitev (spomin na katastrofalne poplave leta 1933 je očitno zbledel). Težje je zaščititi kmetijske površine, saj tam nasipavanje ni mogoče. Ogrožene so predvsem površine v Lipah, kjer zaradi zvišanja ceste voda ne more odtekati preko nje, ampak se zadržuje na travnikih in njivah. Glavni vzroki za poplavljanje so visoki nekraški pritoki, zlasti Gradaščice in Iške, ki ob intenzivnih padavinah Ljubljano zajezijo in dvignejo njeno gladino, kraški pritoki, ki vodo na Barje dovajajo po umiritvi hudournikov, nizek strmec same reke (na razdalji 26 km med Vrhniko in Ljubljano ima Ljubljana le 4 m padca) in neustrezno reguliranje gladine reke z zapornicami v Mostah in Gruberjevem kanalu. Poplavna voda se na Barju ohrani dlje časa zaradi neprepustne podlage in dviga talne vode. Pogostost poplav se v kmetijstvu na nižje ležečih poljih odraža v uporabi kultur, ki so manj občutljive na vodo (1).

Slika 2: Zaradi neprečiščenih odpadnih vod onesnažena Iškica (foto: Leni Ozis).

Prometne značilnosti

Urejena prometna infrastruktura je temelj za zagotavljanje varnega in funkcionalnega prometa. Zaradi njegovega povečevanja je obnavljanje in dograjevanje prometnih površin nujno.

Žal ugotavljamo, da se pri obeh preučevanih naseljih pojavljajo neustrezno urejene ceste, premalo je parkirišč in prometnih znakov, prav tako ni pločnikov oziroma kolesarskih stez. Skozi Črno vas in po Ižanski cesti poteka kolesarska pot po Barju, ki predstavlja pomembno rekreacijsko točko Ljubljančanov, kar je še dodaten razlog za sanacijo.

Največjo omejitev na izbranih območjih predstavlja barjanski teren. Vzdolž glavnih prometnic potekajo obcestni kanali, ki onemogočajo oziroma močno otežujejo širitev cestišča ter gradnjo pločnikov in kolesarskih stez. Dodaten problem predstavljajo hiše in ograje, ki so postavljene preblizu ceste, kar ni v skladu z določili prostorsko ureditvenih pogojev. Močno prometna in ozka cesta je nevarna za pešce, pomanjkanje označenih prehodov pa onemogoča varno prečkanje. Za domačine je edina varna izbira uporaba osebnega avtomobila. Največja obremenitev se pojavlja ob dnevnih konicah, ko nastajajo do 5-kilometrski kolone, povečana sta hrup in onesnaževanje okolja, večja je tudi verjetnost nesreč. Smiselno bi bilo postaviti prometne znake in uvesti omejitve hitrosti ter ležeče policaje.

Delu naselja ob Ižanski cesti povzroča bližina avtoceste še večji hrup in onesnaževanje. Hiše v neposredni bližini nadvoza nad avtocesto so izpostavljene poškodbam v primeru večje količine snega, saj jim med pluzenjem cestarji odrinejo sneg na vrtove, dovoze ali celo v okna.

Pri mostu čez Iško je problematično posedanje terena. Celotno barje in cesta se namreč počasi posedata, most pa je ves čas stabilen, zato na stiku nastaja vedno večji razmik, kar pri večjih obremenitvah (kombiji, kamioni) povzroča dodaten ropot.

Javni prevoz se je v preteklem letu izboljšal. Proga mestnega avtobusa številka 19B sedaj vozi tudi skozi celotno Črno vas, v gradnji pa so še nova postajališča. Smiselna bi bila tudi povezava na Ižanski cesti do občine Ig.

Kanalizacija in kanali

Zaradi intenzivnega širjenja naselja in lege v Mestni občini Ljubljana bi pričakovali urejenost kanalizacije, vendar je trenutno stanje drugačno. Večina hiš ima pretočne greznice, iz katerih voda odteka v obcestne kanale ali v kanale na polju. Primarno so kanali namenjeni odtekanju padavinske vode ter preprečevanju poplav in ne odpadni vodi, zato se pogosto pojavljajo neprijetne vonjave, neprimeren pa je tudi sam izgled pokrajine. Ob močnejšem deževju v kanale steče veliko meteorne vode, ki se pomeša z odpadno. Posledično lahko fekalije stečejo na bližnje kmetijske površine, vrtove ali dvorišča hiš, kar lahko privede do obsežnejšega onesnaženja.

Do obratnega pojava prihaja v sušnem obdobju, voda v kanalih in stalni vodotoki presahnejo. Takšen primer se je zgodil pred nekaj leti, ko je Iška skoraj presahnila, zaradi zadrževanja odpadnih voda iz greznic pa je močno smrdelo po celotnem območju.

V preteklosti so se obcestni kanali redno kosili in čistili, saj so kmetje potrebovali krmo za živino, danes pa se to počne v manjši meri, kar povzroči zmanjšanje pretoka in zastajanje vode. Neenotnost urejanja kanalov predstavlja težavo pri novogradnjah, kjer večinoma v obcestne kanale položijo cevi in jih zasujejo. Zaradi individualnega polaganja prihaja do razhajanja višine položenih cevi, kar zniža pretok in povzroča zastajanje vode.

Kmetijstvo

Kmetijstvo je gospodarska panoga, ki je v zadnjih desetletjih doživljala številne spremembe na tem območju.

Opuščanje kmetijstva se kaže v transformaciji naselij iz kmečkega v suburbanizirano območje Ljubljane. Število kmetij upada, kmetijske površine pa se v precejšnji meri ohranjajo, saj jih najemajo veliki kmetje iz okolice, predvsem iz Sostrega. Kmetijske površine v Črni vasi in Ižanski cesti se zmanjšujejo predvsem zaradi širitve stanovanjskih objektov, ob slednji pa se spreminjajo tudi v parkirišča za tovornjake ali v odlagališča gradbenega materiala.

V Črni vasi predstavljajo kmetije 8,7 % vseh hiš, na Ižanski cesti pa 6 %. Večina kmetij je samooskrbnih,

Slika 3: Izstopajoče novogradnje v Črni vasi so povsem spremenile nekdanji izgled pokrajine s tipičnimi barjanskimi hišami (foto: Dragan Vučenović)

tržno usmerjene pa so usmerjene v predelavo mlečnih izdelkov in gojenje zelenjave. Ob Ižanski cesti narašča vikend kmetijstvo, nekateri pridelke celo prodajajo na tržnici. Glavno pridelovalno kulturo predstavlja koruza, pri čemer so območja, kjer se koruza prideluje na več kot 50 % obdelovalnih površin, podvržena visokemu tveganju za širjenje koruznega hrošča in gospodarsko škodo, ki jo le ta povzroča (5). Ukrep za preprečevanje širjenja je ustrezen kolobar, ki je na območju Krajinskega parka Ljubljansko barje obvezen. Neustrezna raba tal v preteklosti je privedla do slabšanja kakovosti barjanskih travnikov. Tako krma zaradi strupene preslice in šašev ni primerna za govedo, zato na območju Barja spodbujajo konjerejo, ki bi hkrati lahko bila del turistične ponudbe.

V Črni vasi nekateri kmetje načrtujejo preobrazbo v ekološko ali turistično kmetijo, kar bi se tudi najbolje skladalo s cilji krajinskega parka.

Glavna problema sta nasledstvo na kmetiji in visoki stroški pridelave, problemi, ki bremenijo kmetijska zemljišča, pa so manjša odlagališča odpadkov ob njivah, poplave njiv ob deževju ter širitev naselja in dopolnilnih dejavnosti na kmetijske površine.

Glede na predvidene izvedbene prostorske načrte Mestne občine Ljubljana so na območju Črne vasi in Ižanske ceste omejili širitev stanovanjskih predelov in dopolnilnih dejavnosti v skladu z že obstoječo namensko rabo prostora (8). S tem bo preprečeno nenačrtovano poseganje in degradacija kmetijskih zemljišč po sprejetju izvedbenih prostorskih načrtov v letošnjem letu.

Kontrast med agrarno strukturo in novogradnjami v Črni vasi

Nekoč povsem agrarno naselje je v zadnjih desetletjih doživelo temeljite spremembe. Celotno Barje je po letu 1945 zajel proces deagrarizacije, pomembno vlogo na razvoj samih naselij pa je imela funkcija Ljubljane. Zaradi intenzivnega naseljevanja nekmečkega prebivalstva, zaposlenega v mestu (predvsem v industriji) je prišlo do preobrazbe podeželske strukture prebivalstva v pretežno neagrarno (10, 12). V 70. in 80. letih je sledilo množično priseljevanje pretežno višjega sloja Ljubljančanov na Barje. Do suburbanizacije je prišlo predvsem zaradi mirnega, prijetnega in kvalitetnega bivalnega okolja, nizkih cen zemljišč in dobre prometne povezanosti (10), seveda pa so se poleg Ljubljančanov v Črno vas doseljevali tudi prebivalci iz drugih delov Slovenije. Tako so v zadnjih desetih letih novogradnje povsem spremenile nekdanji izgled pokrajine. V naselju se še vedno lahko opazi nasut teren kot priprava za gradnjo objekta, temelje hiše ali hišo v zadnji fazi izgradnje, a se je trend intenzivne pozidave umiril.

V Črni vasi izrazito izstopa kontrast med tipično barjansko hišo in novogradnjami. Barjanska hiša je enoetažna hiša brez kleti, zgrajena v razmerju 1:2 (širina: dolžina), z naklonom strehe 45° in neograjena. Pri gradnji novih stanovanjskih objektov v okviru že obstoječega naselja je sicer potrebno upoštevati lokalno naselbinsko strukturo, izgled in obliko objekta ter prostorsko ureditvene pogoje, vendar v našem primeru to ne drži. Neupoštevanje določil se kaže tako

v neustreznih naklonih streh, živobarvnih fasadah in raznoliki etažnosti (številne frčade različnih oblik in velikosti) novogradenj, kot tudi v neustreznosti pozidavi parcel, ki ni v razmerju 60:40 (nepozidano:pozidano), previsokih ograjah ter nepreglednosti in premajhnih dovoznih površinah.

Za Črno vas je značilna obcestna zazidalna struktura: hiše so postavljene v liniji, z vhodnim delom obrnjene proti cesti, vsaka ima svoj vrt in/ali kmečke površine za objektom, celotna parcela je neograjena. V vzhodnem in osrednjem delu naselja je prvotna struktura večinoma dobro ohranjena. Povsem drugačno je stanje v zahodnem delu vasi, kjer izstopata območji Ob Farjevcu in Brglezov štrardon, za kateri so značilni kompleksi novogradenj. Ulici potekata prečno na glavno cesto in segata daleč v notranjost nekdanjih kmetijskih površin, s čimer se je porušila nekdanja obcestna vaška struktura. Kot zanimivost naj omenimo, da besedo štrardon najdemo tudi v SSKJ-ju, pomeni pa "pot ali cesta na Ljubljanskem barju z jarcoma na obeh straneh in navadno drevoredom" (14).

V Črni vasi in ob Ižanski cesti se pojavljajo črne gradnje. V Črni vasi se nahajajo kot vikendi ob Ljubljani, medtem ko je ob Ižanski cesti večja skupina hiš v etničnem območju.

Razvoj in tipizacija stanovanjskih površin na Ižanski cesti

Ižanska cesta je obcestno naselje, kjer se število kmetij iz leta v leto manjša. Trenutno se na območju Ižanske ceste nahajajo štiri tržno usmerjene kmetije. Veliko hiš je grajenih v 70. in 80. letih, prevladujejo obnovljene in novejši hiše. Razvoj naselja je tudi v prihodnje namenjen stalnemu bivanju in površinam kmetij z dopolnilno dejavnostjo, ki se lahko dopolnjujejo z dejavnostmi trgovine, obrti, storitev in dejavnostmi družbenega pomena (8, 9). Prav zaradi teh okvirjev razvoja se na območju Ižanske ceste nahaja približno dvajset različnih storitvenih dejavnosti. Tako so poslopje nekdanje šole preuredili v poslovno stavbo. Razlogi so cenejša zemljišča, neposredna bližina mesta in dobra prometna povezanost.

Poleg ugodnih socio-ekonomskih učinkov ima prisotnost storitvenih dejavnosti negativne posledice na

Legenda:

- novogradnje
- obnovljene
- kmetije
- hiše iz 70./80. let
- poseben tip hiše
- ostalo

Avtorja:
Tjaša Debeljak,
Rok Kranjc

Vir: Terensko delo študentov -
Mirja Bobnar,
Uroš Iskra,
Nataša Kramar,
Leni Ozis, Tadeja Rataj in Dragan Vučenović

Slika 4: Tipizacija hiš na Ižanski cesti.

kmetijstvo. Prispevajo pa tudi k povečanju prometa, ki dodatno obremenjuje barjanski ekosistem.

V nasprotju s Črno vasjo na Ižanski cesti ne zasledimo tipične barjanske hiše, ampak se pojavljajo različni tipi hiš. Hiše preučevanega območja smo na podlagi terenskega dela razdelili v šest razredov: novogradnje, obnovljene hiše, kmetije, hiše iz 70/80 let, poseben tip hiše, značilen za etnično območje in ostalo. Na karti 2 se vidi razporeditev in razvoj naselja. Le tega smo razdelili na tri dele. V severnem delu se nahajajo obnovljene hiše iz 50-70 let in imajo vrtove, kjer pridelujejo sezonsko zelenjavo.

Srednji del je pretežno kmetijski. Kmetije imajo poleg hiš še hlev, strojne lope, silose, garažo in druge manjše objekte. V severnem, predvsem pa v srednjem delu Ižanske ceste, se nahaja tudi veliko storitvenih dejavnosti.

Južni del naselja pretežno predstavlja etnično območje, ki morfološko najbolj odstopa od celote. Ob Ižanski cesti je največ hiš iz 70. in 80. let, medtem ko je število novogradenj v primerjavi s Črno vasjo manjše.

Znotraj naselja lahko izpostavimo dve ulici v južnem delu, kjer večinoma živijo priseljenci iz republik nekdanje Jugoslavije – v eni ulici večinoma prebivalci pravoslavne vere, v drugi pa prebivalci muslimanske vere. Hiše so nastale predvsem s črno gradnjo iz konca 80., začetka 90. let, ki se danes postopoma legalizirajo. Posledično hiše nimajo urejenega javnega vodovoda, problematična je seveda tudi kanalizacija, saj hiše nimajo pretočnih greznic. Za obe ulici je značilna izjemno strnjena gradnja (hiše in strehe se pogosto stikajo) z nenadzorovanim dograjevanjem,

pomanjkanje parkirnih površin, neenotnost fasad in izrazita večetažnost kot posledica bivanja več generacij v isti hiši. Pri poimenovanju omenjenih ulic smo iskali vzporednice s stanovanjsko sosesko Rakova Jelša, ki jo Rebernik (13) označi kot "podstandardno stanovanjsko sosesko" in "etnični geto". Kljub pomanjkljivosti osnovne infrastrukture se, zaradi postopne legaliziranosti in urejanja komunalne opreme (vodovod), za prvo poimenovanje nismo odločili. Pri uporabi besede geto smo se naslonili na tipologijo britanskega geografa Fredericka Boala, ki pri nastanku geta omenja diskriminacijo s strani večinskega prebivalstva, s čimer se v našem primeru prav tako nismo srečali (13). Ker pa gre za nelegalen nastanek dela naselja, poselitev z neavtohtonim prebivalstvom in zaprt način življenja, smo se odločili za poimenovanje etnično območje.

Problem v prevelikem številu priseljencev je v njihovi neintegriranosti v skupnost in distanciranju od družbenega življenja. Zadrugi dom Barje je nudil prostor za družbene dejavnosti in sedeže številnim društvom, vendar so leta 2000 zaradi gradbene neustreznosti zaprli večnamensko dvorano, kar je vplivalo na zamrtje kulturne društvene dejavnosti. Tako se ljudje družijo manj in so čedalje bolj odmaknjeni od lokalnega dogajanja in reševanja problemov. Nujna bi bila obnova doma oziroma po predlogih četrtne skupnosti Rudnik preureditev le tega v Družbeni center Barje, ki bi poleg prostorov za društva nudil tudi dvorano in oskrbovalne dejavnosti za širše območje.

Ižanska cesta prav tako potrebuje rekreacijski oziroma športni prostor, saj se potreba le-tega kaže na zasebnih površinah hiš, kjer ima skoraj vsaka hiša igrala, koš za košarko ali teniško igrišče.

Slika 5: Etnično območje v južnem delu Ižanske ceste (foto: Dragan Vučenić).

Kako naprej?

Geografsko preučevanje, pri katerem smo stopili v stik tudi s prebivalci, nudi drugačen pogled na problematiko Črne vasi in Ižanske ceste.

Do sedaj je bilo za kvaliteten in sonaraven razvoj, ki bi upošteval poteze kulturne krajine, narejenega premalo. Intenzivna nelegalna in legalna gradnja s premalo nadzora je povzročila prostorsko in funkcijsko preobrazbo naselij, posredno pa tudi zmanjšano kvaliteto bivanja in spremembe v družabnem življenju domačinov. Neupoštevanje predpisov in ohlapnost le-teh je prav tako problematično zaradi lege znotraj Krajinskega parka Ljubljansko barje, saj gre za občutljiv ekosistem, ki tovrstnih posegov ne more prenašati brez negativnih posledic. V prihodnosti bo potrebno najti rešitev za okolje izjemno obremenilno kanalizacijo in promet, zajezi poplavo novogradenj in domačinom omogočiti izvajanje različnih aktivnosti, ki bi postopoma lahko ponovno povezale prebivalce v naseljih. Izginjanje tipičnih barjanskih vasi namreč ni samo estetska težava, ampak kaže na širši problem netrajnostnega razvoja ne samo v Mestni občini Ljubljana, ampak tudi v celotni Sloveniji.

Slika 6: Posledica neupoštevanja določil PUP-a so tudi premajhni razmiki med stavbami (foto Dragan Vučenović).

Viri in literatura

- Černe, A., Gosar, A., Jeršič, M., Lovrenčak, F., Klemenčič, M. M., Ogrin, D., 1996. Regionalnogeografska monografija Slovenije. 3. del, Ljubljanska kotlina. Ljubljana, ZRC SAZU, Geografski inštitut, 124 str.
- Človek in narava.
Medmrežje: <http://www.ljubljanskobarje.si/clovek-in-narava.php> (citirano 5. 1. 2010)
- Črna vas, statistika.
Medmrežje: <http://www.crnvas.si/statistika> (citirano 5. 1. 2010)
- Frantar, P., 2008. Poplave - njihove značilnosti in poplavne razmere v Sloveniji. Geografski obzornik, 55, 3, str.10–16.
- Koruzni hrošč DIABROTICA VIRGIFERA VIRGIFERA LeConte, western corn rootworm (WCR).
Medmrežje: <http://www.kis.si/pls/kis/lkis.web?m=32&j=SI> (citirano 5. 1. 2010)
- Melik, A., 1963. Ob dvestoletnici prvih osuševalnih del na Barju. Geografski zbornik, 8, str 5–64.
- Natek, K., 2005. Poplavna območja v Sloveniji. Geografski obzornik, 52, 1, str. 13–18.
- Novi prostorski akti Mestne občine Ljubljana.
Medmrežje: https://urbanizem.ljubljana.si/lpn2Web/profile.aspx?id=IPN_MOL_JR2PSP@E_Razgmitev&InitialPosition=0,0,0 (citirano 5. 1. 2010)
- Odlok o izvedbenem prostorskem načrtu Mestne občine Ljubljana.
Medmrežje: https://urbanizem.ljubljana.si/index2/files/IPN_MOL_odlok.pdf (citirano 5. 1. 2010)
- Orožen Adamič, M., 1982. Poskus oblikovanja modela poselitve na izvenmestnih območjih (na primeru Ljubljanskega barja). V: Geografske značilnosti preobrazbe slovenskega podeželja. Ljubljana, Geografsko društvo Slovenije, str. 119–125
- Osušiti.
Medmrežje <http://www.ljubljanskobarje.si/osusiti.php> (citirano 5. 1. 2010)
- Oštir, M., 2005. Od industrializacije Ljubljane/Vrhnike do suburbanizacije Ljubljanskega barja. V: Ljubljansko barje 2005 / 9. geografsko-raziskovalni tabor, Vrhnika, 5.-14.7.2005, Društvo mladih geografov Slovenije, str. 27–29
- Rebernik, D., 2008. Urbana geografija: geografske značilnosti mest in urbanizacije v svetu. Ljubljana, Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete, 294 str.
- Slovar slovenskega knjižnega jezika. 2000. Bejc, A. (ur.). Ljubljana, DZS, 1714 str.
- Statistični urad Republike Slovenije. Medmrežje: <http://www.stat.si/> (citirano 5. 1. 2010) Uredba o Krajinskem parku Ljubljansko barje.
Medmrežje: <http://www.uradni-list.si/1/content?id=89429> (citirano 5. 1. 2010)